

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНОГО РЕГІОНАЛЬНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Економічна безпека у системі міжнародної регіональної співпраці набуває особливої, як з теоретичної так практичної точки зору зацікавленості, так, як рівень безпеки впливає на інтенсивність ділових відносин між прикордонними територіями. Це безумовно можна обґрунтувати тим, що за наявності певних загроз (військових, сепаративних, нестабільна законодавча база, корупція тощо), ті потенційні партнери, які намагалися почати з нами співпрацювати в торгівельній, виробничій, інвестиційній чи іншій діяльності, будуть боятися піддати власні кошти (майнового чи немайнового характеру) викликаним ризикам депресивного регіону. Тобто, при наявній стійкій економічній безпеці в тому чи іншому місті, регіоні чи країні – це все сприятиме налагодженні міжнародних ділових відносин і піднятті соціально-економічного рівня життя загалом. І тому, актуальність економічної безпеки в системі міжнародного регіонального співробітництва набирає всеохоплюючої актуальності, як для зовнішніх, так і внутрішніх учасників ринку.

Для ефективного здійснення транскордонного співробітництва необхідно поєднати політику економічної безпеки між прикордонними територіями по обидва боки кордону, що вимагатиме аналізу та оцінки індикаторів економічної безпеки, які характеризують соціально-економічне становище прикордонної території з позиції її економічних інтересів.

Закарпатська область входить до прикордонних регіонів України, межує з чотирма країнами ЄС (Румунія, Угорщина, Словаччина, Польща), в результаті чого, вона має – як в чотири рази більше потенційних можливостей для розвитку, так, і, в чотири рази загрози та ризики щодо економічної небезпеки регіону. Щодо національного складу, то згідно статистичних спостережень в області проживає близько 12% угорців, 3% - румун, 0,5% - словаки та 0,04% поляків.

Найбільш тісна співпраця Закарпаття в сфері економічної співпраці здійснюється з Угорською та Словацькою республікою. З Польщею та Румунією діють тільки формально укладені договори про дружні стосунки, які не вимагають ні фінансових, ні іншого роду чинників впливу.

Якщо аналізувати економічну взаємодію між Угорщиною та Україною на конкретному регіональному рівні, то співпраця між Закарпатською та Саболч-Сотмар-Берегською областями є найбільш інтенсивною та ефективною. Для транскордонної співпраці між цими двома регіонами сусідніх країн характерним є наявність дієвої Концепції спільного розвитку прикордонних територій. Загальна мета та основні завдання Концепції, які визначають принципи стратегії розвитку українсько-угорського співробітництва, – це сприяння суспільному згуртуванню, підвищення якості життя населення прикордонного регіону за умов максимального використання наявних можливостей транскордонного співробітництва [4]. Тепер тут діють 5 прикордонних пунктів перетину кордону. Найбільший з них це Загонь-Чоп. Але він не відповідає вимогам сьогодення, тож тому тут планується побудувати ще один міст. Крім того, регіональні органи влади обох країн планують розвантажити тут рух і перенести його в інший пункт – Берег-Шурані. І тому в програмах розвитку ТКС до 2020 року розробили проект щодо будівництва дороги навколо Берегова та реставрувати окремі ділянки дороги

в сторону Мукачева. Також в основі стратегічних планів поставлено на порядок денний щодо відкриття ще одного пункту перетину малого прикордонного руху Нодь Годош з угорського боку і Велика Паладь з українського. На даному пункту перетину хочуть запровадити спільну угорсько-українську перевірку документів та транспорту, задля запобігання корупційних дій та контрабандного вивезення певних товарів[1].

На сучасному етапі транскордонне співробітництво між Словаччиною та Україною залишається практичним і дієвим засобом зміцнення міждержавних відносин та вирішення регіональних проблем. Ці заходи проходять у межах фінансування програми Європейського інструмента сусідства і партнерства «Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна». Таким стратегічним документом для України і Словацької Республіки є проект «Стратегія розвитку словацько-українського транскордонного співробітництва до 2020 року» розроблений в рамках завдань реалізації проекту «Словацько-український культурний центр – формування і посилення співпраці між Пряшівським самоврядним краєм і Закарпатською областю України». У даному документі зазначено, що українські і словацькі суміжні прикордонні території потрібно розглядати, «як один регіон, розділений на дві окремі частини, які повинні навчитися співпрацювати на всіх рівнях, що представляють взаємний інтерес». На цих засадах й сформована стратегічна мета розвитку словацько-українського транскордонного регіону у середньостроковій перспективі до 2020 року – підвищення інноваційності і конкурентоспроможності транскордонного регіону шляхом його розвитку та продуманістю спеціалізації; покращення зовнішньої та внутрішньої доступності транскордонного регіону для транскордонного та міжрегіонального потоку осіб, товарів і послуг; інтернаціоналізація, тобто залучення регіону до європейських та глобальних процесів тощо. Також домовлено продовжити зусилля, спрямовані на спрощення механізму малого прикордонного руху між Україною та Словаччиною, поширення його на 50 - 100 км (до Пряшева та Кошице) та будівництво пункту пропуску «Забрідь - Уліч» (Програма спільних дій) і відкриття пункту пропуску та розбудову інфраструктури «Чіерна - Соломоново» (Виконавчий протокол №7) на українсько-словацькому кордоні. Однак в останні роки однією з найгостріших питань розвитку транскордонного регіону було питання посилення охорони державного кордону та розбудови прикордонної інфраструктури. Ключовою загрозою на українсько-словацькому державному кордоні є активні дії злочинних угруповань, які займаються незаконним переправленням осіб, торгівлею тютюнових виробів, наркотичних речовин, викрадених автомобілів, товарів і вантажів тощо [3].

В загальному, вчені виділяють такі основні види загроз регіону в реалізації зовнішньоекономічної діяльності [2], які актуальні для більшості українських підприємств:

- 1) прагнення володіти власністю або брати участь у ній як умова сприяння інвестиціям;
- 2) прагнення будувати бар'єри на шляху вивезення або ввезення продукції;
- 3) особливі відносини з окремими підприємцями, обмеження конкуренції і підтримка окремих підприємств;
- 4) необґрунтована відмова в реєстрації господарюючих суб'єктів, зайнятих у сфері ЗЕД;
- 5) необґрунтована пряма заборона на здійснення окремих видів зовнішньоекономічної діяльності;
- 6) пряма корупція (особливо при видачі ліцензій і реєстрації).

Тож, на сьогодні, коли доля України вирішується на полях військових та дипломатичних баталій – Закарпаття має взяти на себе відповідальність за побудову дієвої платформи безпосередньої прямої взаємодії бізнесу України та ЄС через механізми транскордонного співробітництва з ефективною системою економічної безпеки. І тому, в даному випадку актуальним є створення незалежного аутсорсингового транскордонного

агентства з питань підприємницького розвитку та економічної безпеки. Особливість його побудови та функціонування залишається вельми цікавим для подальших наукових досліджень.

1. Ділова Громада. Спеціальний випуск 2016. Київ – Budapest. – С. 75. 2. Проскура В. Ф. Економічна безпека зовнішньоекономічної діяльності регіону: Сутність і методи забезпечення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ed.ksue.edu.ua/ER/knt/e111_57/e111pros.pdf. 3. Розвиток транскордонного співробітництва: науково-аналітична доповідь / НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»; наук. редактор В.С. Кравців. – Львів, 2016. – 125 с. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»). 4. Чучка І. М. Транскордонне співробітництво в контексті економічної безпеки України / І. М. Чучка // Актуальні проблеми економіки [Текст]. – 2010. – № 9. – С. 92-98

УДК 658.586

О.А. ДЄГТЯР

доктор наук з державного управління,
доцент кафедри менеджменту і адміністрування,

А.Д. ТРЕГУБ

магістр,

Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, м. Харків, Україна

СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Комплексна система безпеки підприємства – сукупність взаємозалежних організаційних, правових і технічних заходів спрямованих на зниження й протидію реальним і потенційним, внутрішнім та зовнішнім ризикам і загрозам діяльності підприємства, які можуть привести до істотних економічних втрат, зупинити або загальмувати розвиток підприємства.

В основі комплексної системи забезпечення економічної безпеки (КСЕБ) лежать скоординовані дії:

- служби фінансово економічної безпеки підприємства,
- всіх структурних підрозділів підприємства,
- органів державної влади різних рівнів і силових структур.

Задачами комплексної системи забезпечення економічної безпеки підприємства є такі: прогнозування можливих загроз економічної безпеки підприємства; організація діяльності про попередженню загроз та ризиків діяльності підприємства; виявлення, аналіз і оцінка реальних та потенційних загроз та ризиків економічної безпеки підприємства; прийняття рішень і організація діяльності щодо протидії загрозам і ризикам та ліквідації їх наслідків; організація взаємодії з зовнішніми організаціями щодо протидії загрозам економічної безпеки підприємства; постійне удосконалення системи безпеки [1].

За організацію і управління комплексної системи безпеки підприємства відповідає його перший керівник (власник). Для вирішення завдань щодо комплексного забезпечення економічної безпеки необхідно задіяти весь персонал підприємства, всі його структурні підрозділи.

Оснoву, організаційне ядро комплексної системи безпеки підприємства становить служба фінансово-економічної безпеки (ФЕБ), яка є структурним підрозділом підприємства. Служба економічної безпеки організації - це структурний підрозділ, що